

TOPÒNIM: L'ENSEGUR

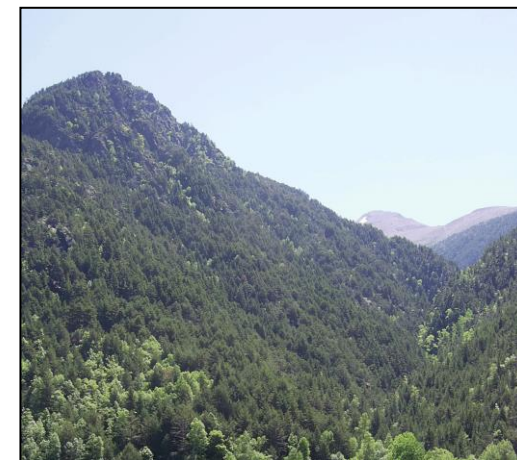
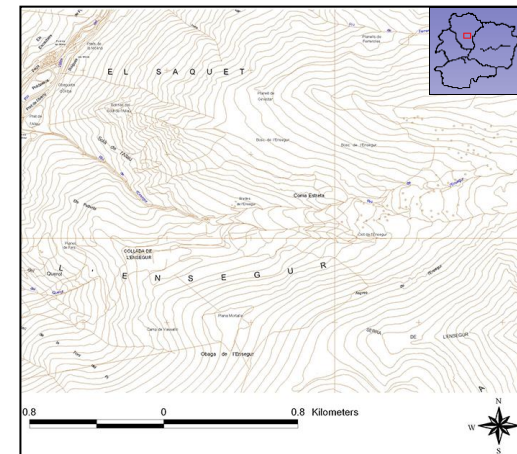
Parròquia d'Encamp (Principat d'Andorra)

COORDENADES: 536293,19 / 32158,195

FITXA**DESCRIPCIÓ FISIOLÒGICA:**

El Casamanya és un massís càrstic i hidràulicament es comporta com a tal, hi ha coves (Cova del Casamanya, aigües amunt de Segudet, Cova d'Arans, etc.), brolladors subterranis (font de Sornàs, font del solà de Riambert, font de la Trava), tosquers (canal del Tosquer d'Ansalonga) i pocs cursos fluvials superficials: pel sector oriental destaca el riu de Montaup (que té la capçalera en materials silurians i cambroordovicians), el riu d'Urina (que en la part alta de la vall de Mereig és un riu sec i que comença a portar aigua quan intersecta materials silurians i cambroordovicians); mentre que pel vessant occidental destaquen les conques del riu de l'Ensegur i el riu de Segudet. En aquest mateix vessant occidental hi ha altres petits cursos, però amb una conca bastant més petita (riu del Querol, riu de Sornàs, etc.). Fisiològicament, la vall de l'Ensegur és una coma glacial penjada respecte la vall de la Valira del Nord, en el salt entre aquesta coma i la principal hi ha les Balmes del Solà de l'Allau, mentre que els planells del fons de la vall han estat aprofitats històricament per la ramaderia (Bordes de l'Ensegur). La conca hidrogràfica del riu de l'Ensegur és de 4'2 Km², el cabal mesurat al camp durant el mes de gener de l'any 2015 fou de 0'159 m³/s, mentre que al mateix dia el cabal mesurat al riu de Segudet (amb una conca el doble de gran: 8'4 Km²) va ser pràcticament el mateix (0'162 m³/s), de manera que proporcionalment es pot dir que la conca de l'Ensegur és la més cabalosa del vessant occidental del massís del Casamanya.

ETIMOLOGIA: Coromines (*OnCat*) assenyala que “Sembla format amb l'adjectiu *segur*”. Anglada (1993) es decanta per o bé per “la hipòtesi d'un adjectiu llatí SECURU, ‘segur’, amb la significació de refugi, donat el terreny aspre, la facilitat d'amagar-se en els rodals del lloc” o bé pel basc ‘profunditat’ “*sakun* i/o *sakon*, poden haver donat el llatí SEGURU, sense objecció. En el sentit, també, de ‘lloc inaccessible’ El tret fisiològic més destacable de la vall és l'aigua que en surt (principalment de les fonts que neixen en el seu sector nord, coincidint amb els terrenys silurians). Per tant, semblaria versemblant pensar en un hidrònim (arrel preromana *Seg-*); ja que, tanmateix, hi ha altres cursos d'aigua que presenten un nom similar (Segura, riu que neix a la província de Jaén i desemboca al Mediterrani a Guardamar; *Segura/Sigura* variant amb què era conegut el Segre pels musulmans -també *Šīqr*, *Šīqur-*; o *SICORIS* pels romans). En aquest sentit, l'Ensegur podria ser versemblant que pogués fer referència al riu més cabalós que baixa dels vessants del Casamanya (pel sector ordinenc), i estaria en contraposició amb el riu de Segudet (amb sufix diminutiu -et), que és el segon (tot i presentar una conca hidrogràfica bastant més gran). L'altre tret fisiològic de la vall són les Balmes del Solà de l'Allau i els abrics constituïts pels blocs despresos localitzats a prop del coll d'Arenes. En aquesta línia, tampoc s'hauria de menystenir una possible relació amb un ètim *Segú(r)* en el sentit cova, tal com va recollir Coromines (*OnCat*) d'Abadal *Spelunca de Sequini* (976 o 978), primera cita històrica d'aquell indret. Tot i això, potser seria convenient revisar aquesta etimologia de *Segú(r)* contemplant la possibilitat que també pogués correspondre a un hidrònim, ja que a la Pobla de Segur hi ha l'aiguabarreig del Flamisell (provinent del congost d'Erinyà) i la Noguera Pallaresa (provinent del congost de Collegats).

ALTRES TOPÒNIMS SIMILARS I TAUTOLOGIES:

Hi ha tota una sèrie de topònims amb sonoritat semblant: Segudet, Pobla de Segur, riu Segura, St. Pau de Segúries, Segre< *Ségorem* –cf., versió llatina *Sícoris*, etc.

CODI: L'ENSEGUR / SEGUDET